

WILEY-
BLACKWELL

The Scandinavian
Journal of Economics

Review: Inflationsteori

Author(s): Kurt Eklöf

Source: *Ekonomisk Tidskrift*, Årg. 53, n:r 3 (Sep., 1951), pp. 189-192

Published by: [Blackwell Publishing](#) on behalf of [The Scandinavian Journal of Economics](#)

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3438390>

Accessed: 21/10/2011 07:48

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Blackwell Publishing and *The Scandinavian Journal of Economics* are collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Ekonomisk Tidskrift*.

<http://www.jstor.org>

LITTERATUR

INFLATIONSTEORI

A Study in the Theory of Inflation av Bent Hansen. Allen & Unwin, London 1950. xii + 262 sid.

Bent Hansens avhandling är, lyckligtvis, icke något systematiskt uppbyggt standardverk i inflationens ekonomiska teori. Kanske den kan karakteriseras som en samling av några uppsatser, som behandlar vissa centrala, men långt ifrån uttömmande problemställningar: en diskussion av olika begreppssystem, en två-marknadsmodell för undertryckt inflation, olika ekonomiskt-politiska åtgärder för att uppnå jämvikt, ett allmänt interdependenssystem à la Walras, modifierat för att illustrera öppen inflation, och en analys av begreppet »monetär jämvikt».

Det finnes emellertid ett grundläggande begrepp, som intar en central ställning i alla avsnitten, nämligen »excess demand». Det är det överskott som efterfrågan på en marknad vid en given pris constellation visar över tillgången, och detta kan uttryckas i monetära eller reala termer. Begreppet användes omedelbart till att definiera inflation: en situation där varken »the composite commodity-market» eller »the composite factor-market» visar negativt efterfrågeöverskott men åtminstone någon av dem positivt. Om deflation definieras på ett symmetriskt sätt blir resultatet att det existerar öppna fall, varken inflation eller deflation, som icke innebär att det råder jämvikt.

Tillgång och efterfrågan är emellertid icke några entydiga begrepp. Hansen anger tre tolkningar av efterfrågan och två av tillgång. För efterfrågans del: (1) planerade, faktiskt förväntade köp, (2) »active attempts to purchase», (3) optimala köp. På tillgångssidan skiljer Hansen mellan (1) planerade försäljningar och (2) den faktiskt tillgängliga mängden varor (eller tjänster). Det antydes, att optimala köp är det relevanta begreppet vid en diskussion av metoder att nå jämvikt vid undertryckt inflation, medan »attempted purchases» minus »actually available supply» ger den överskottsefterfrågan, som förklarar prisstegringarna vid öppen inflation. Valet av begrepp i det sistnämnda fallet kan förefalla förbryllande, t. ex. om man jämför två fall med optimal köp i båda fallen mindre än tillgången, men med »attempted purchases» i det ena större än tillgången, i det andra lika med »optimal purchases». Hansen menar emellertid, att de båda fallen ha samma effekt på priserna endast under en period, eller, i den kontinuerliga modellen i de sista avsnitten, vid en tidpunkt. Hansens analys är nämligen i allt väsentligt statisk, den avser läget under en period eller vid en tidpunkt.

Ojämförligt större roll spelar emellertid distinktionen mellan planerade och möjliga försäljningar. Den rena ex-anteanalysen, representerad

t. ex. av Lindahls begreppsutredning i *Studies*, använder det förra begreppet, och förutsätter vanligen att alla köpplaner realiseras vid de i utgångsläget givna priserna. Under inflation förefaller denna förutsättning orimlig och ex-anteinterpretationen av »excess demand» olämplig. I stället tolkas överskottsefterfrågan med begagnande av det andra av de ovan nämnda tillgångsbegreppen, vilket kan betraktas som ett lån från den typ av inflationsteori, som tar sin utgångspunkt i Keynes' »How to pay for the war», men som utgör en mycket naturlig utveckling av ex-anteanalysen för inflationsteorins speciella ändamål. I modellen för den öppna inflationen märkes dessutom ett inflytande från Keynes *Treatise*.

Författaren ägnar många sidor, alltför många kanhända, till att uppställa identiteter inom vart och ett av de båda begreppsystemen och att jämföra dessa.

Hansens attityd till aggregationsproblemet, som givetvis är aktuellt för det mesta i avhandlingen, utmärkes å ena sidan av ett djärvt och explicit negligerande av detta. Å andra sidan kan ställas, dels att han i motsats till vad som varit fallet i många makroekonomiska system arbetar med två marknader, varu- och faktormarknaderna, dels att på en punkt, i diskussionen om monetär jämvikt, en utförlig diskussion förekommer rörande aggregationens implikationer för detta begrepp.

Ett exempel på den långt drivna aggregationen är Hansens modell för undertryckt inflation. Närmast har han ställt problemet att beräkna de kvantiteter som ingår i definitionen av efterfrågeöverskottet ur pris- och kostnadssituationen. Detta sker genom att införa bl. a. en marginalkostnadskurva och en förväntad försäljningskurva som sammanfattar situationen för samtliga företag — för övrigt illustreras på detta sätt såväl fri konkurrens som monopol. De i inflationsmodellen ingående kvantiteterna erhållas nu elegant som ytor begränsade av diagrammens kurvor.

När Hansen konsekvent arbetar med en varu- och en faktormarknad, så är detta givetvis en i viss mening godtycklig sönderdelning av de totala köpplanerna och den totala tillgängliga mängden av varor och tjänster. En motivering är att endast arbetskraft räknas som produktionsfaktor och att på denna marknad försäljningsplanerna genomförs, och dessutom förefaller den relevant vid diskussionen av några typer av ekonomiskt-politiska åtgärder där priser och löner alternativt hålles låsta.

Om vi ger namnet allmän jämvikt åt den situation, där priset på varje marknad är konstant, om vi bortser från »spontana» prisförändringar, som icke kan förklaras av efterfrågeöverskott, så erhålles som jämviktsvillkor att överskottsefterfrågan i varje marknad skall vara noll. Hansen definierar emellertid monetär jämvikt så, att summan av efterfrågeöverskotten skall vara noll dels för alla varu- dels för alla faktormarknader. Hansen visar därefter, att monetär jämvikt i denna mening innebär, att vissa enkla eller ibland mindre enkla pris- och löneindex är konstanta, allt givetvis under bestämda förutsättningar om sambandet mellan prisförändringar och överskottsefterfrågan.

Denna konstans gäller emellertid endast under en period, och konstans över flera perioder kan i allmänhet endast åvägbringas genom exogena

ingrepp, vilket givetvis sammanhänger med hela analysens en-period-karaktär. Tidigare uppställda villkor för monetär jämvikt, t. ex. Myrdals, ha ofta avsett att karakterisera utvecklingen på längre sikt.

I de avsnitt av avhandlingen, från vilka de tidigare exemplen hämtats, är själva teoritypen välkänd från tidigare svenska arbeten. I kapitlen om öppen inflation knyter författaren däremot an till den diskussion av allmänna interdependenssystem som utgår från Hicks och Lange och använder bl. a. den metod, som Samuelson formulerat i sin »Correspondence principle».

Som utgångspunkt accepteras ett system à la Walras, och speciellt en viss inkonsistens i detta. Det verkar som om Hansen först söker bringa läsaren uppfattningen att det avgörande är att Walras lag icke är en identitet; denna säger att summan (i monetära termer) av efterfrågan i alla marknader är lika med summan av utbudet. Den brukar bevisas genom antagandet att de ekonomiska subjekten ha konsistenta budgetar. Hansen påpekar emellertid att om man inför hans tillgångsdefinition i alla marknader utom i en, så gäller icke Walras lag som identitet, vilket givetvis är korrekt. Den i detta sammanhang problemskapande inkonsistensen är emellertid att Says lag, som kan sägas vara motsvarigheten till Walras lag i ett system utan pengar, men som givetvis har en helt annan ekonomisk innebörd, icke gäller. Även om vi nu, i likhet med Hansen, »for economic reasons», bibehåller Walras lag finnes, under det vanliga homogenitetsantagandet, en ekvation mer än antalet obekanta variabler.

I den keynesianska traditionen har detta problem lösts genom att släppa det vanliga jämviktsvillkoret (överskottsefterfrågan = 0) för arbetsmarknaden; en annan möjlighet är att (som Pigou) släppa förutsättningen om homogenitet. Hansens lösning är elegant, och, såvitt jag kan bedöma, ett högtintressant bidrag till diskussionen om allmänna interdependenssystem. De traditionella jämviktsvillkoren överges, och ersättes med villkoret att alla priser skall ändras med samma relativa belopp över tiden, d. v. s., alla relativa priser skall vara oförändrade. Dessa nya villkor är uppenbarligen ett mindre till antalet än de förra, och independenssystemets inre konsistens är räddad utan att dess struktur behövt ändras alltför radikalt.

Detta »quasi-equilibrium» system kan nu behandlas på samma sätt som ett rent statiskt system: stabilitetsvillkoren kan konstrueras, dessa lägger vissa restriktioner på parametrarna, och dessa restriktioner kan användas till att erhålla »meaningful theorems» om variablernas reaktioner på parameterförändringar. I motsats till monetär jämvikt gäller givetvis om denna allmänna kvasijämvikt, att om den existerar i ett utgångsläge, så blir den gällande under de efterföljande perioderna. Slutligen bör man givetvis komma ihåg, att kvasi-jämviktssystemet endast är stabilt under vissa förutsättningar.

Klyftan mellan dessa och de föregående avsnitten har blivit större än nödvändigt genom att författaren här arbetar med differentialekvationer, medan han för övrigt använder formuleringen i diskreta perioder, vilket naturligtvis ej förändrar det materiella innehållet.

Den första reaktionen efter läsningen av avhandlingen är, att man

önskar att den skulle ha behandlat mera: trängt lite djupare bakom en-periodanalysen, undersökt själva den förloppsmekanism som ligger bakom förutsättningen att överskottsfrågan orsakar prisstegringar. Men sådana önskningsinnehåller ingen kritik, utan vittnar bara om hur stimulerande läsningen varit. Överhuvudtaget är resonemangen synnerligen omsorgsfullt genomförda, ofta med elegans, och språket är en angenäm och lättflytande engelska.

Kurt Eklöf.

FÖRETAGSEKONOMI

Managerial Economics by Joel Dean. New York, N. Y.: Prentice-Hall, Inc., 1951. xiv + 610 sid.

Opmärksomme läsere af tidsskrifter som *Harvard Business Review*, *Journal of Business* og *Journal of Marketing* vil i det sidste års tid have lagt mærke til en række fremragende artikler skrevet af Joel Dean. Disse artikler har alle haft det tilfælde, at de var forsøg på at anvende økonomisk teori på et moderne industriforetagendes problemer. Det viser sig nu, at artiklerne har været forarbejdet til et større værk, som nu foreligger under titlen *Managerial Economics*. Joel Dean er både professor (Columbia) og konsulent (Joel Dean Associates), og hans viden er derfor en sjælden kombination af økonomisk teori og økonomisk praksis.

Denne kombination er i Amerika endnu sjældnere end i Norden. Både Handelshögskolan i Stockholm og Handelshøjskolen i København lægger megen vægt på moderne økonomisk teori, men i Amerika drives studiet af driftsøkonomiske spørgsmål helt uden støtte af økonomisk teori, således ikke mindst ved Amerikas ældste og mest ansete handelshøjskole: Harvard Business School. Medens vi i Norden har værker som Winding Pedersen's *Omkostninger og prispolitik* eller Carsten Welinder's *Företaget och dess ekonomi* har man i Amerika måttet klare sig uden teori. Men nu har man altså fået Joel Dean's nye bog, og selv om denne ikke er en systematisk driftsøkonomi er den i hvert fald en fremstilling af meget store dele af driftsøkonomien baseret på moderne økonomisk teori og økonometri. Økonometrien, som iøvrigt hverken findes hos Winding Pedersen eller hos Carsten Welinder, er en meget væsentlig del af Dean's bog. Ikke således at forstå, at man får en detaljeret gennemgang af moderne statistiske metoder. Dean siger selv, at en sådan gennemgang findes i enhver førsteklases lærebog i statistik. Derimod får man en meget grundig gennemgang af økonometrien *anvendt* på foretagendets problemer. Dean koncentrerer sig om at vise, hvordan et problem kan lægges op på en sådan måde, at økonometriske metoder kan anvendes på det, og dette er en såre nyttig og — såvidt anmelderen ved — såre original fremstilling.

Bogen er delt i 10 kapitler. Det første handler om profitten, dens begreb og dens måling. Det andet handler om konkurrencen og alle dens former. Her får man i tilgift en hel del optryk af nyere tidsskriftartikler af høj kvalitet, således f. ex. Lloyd G. Reynolds' »Cutthroat Competition», eller Edward S. Mason's »The Current Status of the Monopoly